

Щукіна Т.О.

студентка 1 курсу магістратури 1 групи
Інституту підготовки юридичних
кадрів для Служби безпеки України
Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ СУДДІ-ХАБАРНИКА

Анотація: У тезах розглянуто і проаналізовано кримінологічну характеристику особи, яка вчинює злочини у системі правосуддя, визначено поняття особи злочинця, а також змальовано так званий психологічний портрет судді-хабарника.

Ключові слова: особа злочинця, суддя-хабарник, корупція, соціально-демографічні характеристики, морально-психологічні характеристики.

Анотация: В тезисах рассмотрены и проанализированы криминалогические характеристики лица, которое совершает преступления в системе правосудия, определено понятие личности преступника, а также изображен так называемый психологический портрет судьи-взяточника.

Ключевые слова: личность преступника, судья-взяточник, коррупция, социально-демографические характеристики, морально-психологические характеристики.

Keywords: personality of the criminal, corrupt judge, corruption, socio-demographic characteristics, moral and psychological characteristics.

Annotation: The thesis examined and analyzed the criminological characteristics of the person who commits crimes in the justice system, defined the concept of the identity of the criminal, and also depicted the so-called psychological portrait of a corrupt judge.

Не новою для нашої країни є проблема корупції. У всесвітньому рейтингу досліджень Transparency International «Індекс сприйняття корупції» (CPI) за 2018 рік Україна отримала 32 бали та посіла 120 місце із 180 країн світу [1]. Індекс є оцінкою від 0 (дуже високий рівень корупції) до 100 (вкрай низький рівень корупції) та вказує на рівень сприйняття корупції у державному секторі країни або території.

Ознайомившись зі Звітом про стан протидії корупції за 12 місяців 2018 року в Україні було притягнуто до кримінальної відповідальності 15 професійних суддів за вчинення корупційних злочинів, а також складено 3 адміністративні протоколи про вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією [2].

Я вважаю, що результати вищезазначеного Звіту є недостовірними, оскільки корупція має високу латентність і така статистика не відображає масштабність цього явища, його динаміку та стан розвитку у суддівському корпусі. Навіть, проаналізувавши новини, кожна третя стаття в мережі Інтернет має назву: «Суддя-хабарник», «Суддю затримали під час отримання грошей», тому ймовірність того, що за 2018 рік було затримано та притягнуто до відповідальності лише 18 суддів дуже мізерна.

Обговорюючи питання корупції, неможливо не звернути увагу на таке питання як особа злочинця - корупціонера, тому я пропоную розглянути кримінологічну характеристику особи, яка вчиняє корупційні правопорушення, на прикладі судді-хабарника. Під особою злочинця, в кримінології прийнято вважати сукупність соціально-демографічних, морально-психологічних характеристик, притаманних людям винним у злочинній діяльності визначеного типу [3, с. 93].

На мою думку, більш цікавою є характеристика судді-хабарника з точки зору його ціннісних орієнтацій, що саме його спонукало вчинити корупційне правопорушення, чи то деформована правосвідомість, чи то велика сума хабара. Адже, саме за критерієм мотивації та цілеспрямованості злочинної поведінки, в своїй статті Б.М. Головкін поділяє злочинність на корисливу та насильницьку, де в свою чергу корупційна злочинність входить до класу корисливої [5, с. 17].

Щодо суми хабара, не так давно в засобах масової інформації з'явилися так звані «розцінки» за бажаний вирок суду у кримінальних справах і за необхідне рішення в адміністративних судових розглядах. Найдорожче обійдеться винесення вироку в кримінальному провадженні в інтересах підсудного – 150 тисяч доларів. Ухвалення судового рішення на користь підсудного може коштувати 30 тисяч доларів. Щоб когось не притягли до кримінальної відповідальності за 10 тисяч доларів, суддя може вплинути на поліцейських. Найдешевше 1,5 тисячі доларів – обійдеться винесення судом вироку, який не передбачає позбавлення волі і не оскаржується в апеляційному порядку. Наприклад, всім відомий колишній суддя-колядник Львівського апеляційного адміністративного суду, був спіяманий із хабарем у 100 000 доларів США, які йому принесли нібито для «засівання» за українським обрядом. За хабарництво суддю засудили до 10 р. позбавлення волі.

Щодо ціннісних орієнтацій судді-хабарника, то вони є деформованими, це свідчить про те, що в основі мотивації знаходиться гіперболізоване прагнення до задоволення своїх матеріальних потреб, схильність до ризику, байдужість до інтересів інших людей, користолобство, культ грошей та матеріальних цінностей. Також, суддя-хабарник характеризується специфічними моральними властивостями та психологічними особливостями. До них слід віднести: психологічна установка використовувати посаду виключно з корисливою метою, готовність проігнорувати закон, пожертвувати професійною честю заради вигоди, впевненість у владі грошей, переконливість у можливості та доцільності вирішувати життєві питання незаконним способом [4, с. 248].

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок що система правосуддя в Україні є досить корумпованою, адже прояв хабарництва в суддівському корпусі - найнебезпечніше кримінальне явище, яке дискредитує і підриває авторитет судової гілки влади в очах населення., веде до порушення принципу соціальної справедливості. Тому, є нагальна потреба у підвищенні доброчесності суддів та роботи над вдосконаленням механізму притягнення суддів до відповідальності за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією.

Список використаних джерел:

1. Результати дослідження Transparency International «Індекс сприйняття корупції» (CPI) за 2018 рік: [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2018/>
2. Звіт про стан протидії корупції за 12 місяців 2018 року: [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <https://data.gov.ua/dataset/d78d6658-16ca-4ff2-9fcd-2c3794effe44>
3. Данышин І. М. Кримінологія: загальна та особлива частини : підручник / І. М. Данышин, В. В. Голина, М. Ю. Валуїська. – Х. : Право, 2009. – 288 с.
4. Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: монографія. – К.: Атіка, 2001. – с. 248
5. Головкін Б. М. Види злочинності [Електронний ресурс] / Головкін Б.М. // Журнал східноєвропейського права. – 2015. – №. 18. – С. 14–21. – Режим доступу: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2015/08/golovkin_18.pdf

Науковий керівник – докт. юрид. наук, проф. Б. М. Головкін

**Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права**

**Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України**

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

**Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції
з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених**

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

**За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина***

**Харків
«Право»
2019**

УДК 343.9.02:328.185
П83

Редакційна колегія:
д-р юрид. наук, проф. А. П. Гетьман;
д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
зав. лабораторії Ю. Г. Бойко

Протидія організованій злочинності і корупції : матеріали XIX Все-
П83 укр. наук. конф. з кримінології для студентів, аспірантів та молодих
вчених (м. Харків, 2 груд. 2019 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Го-
ловкіна. – Харків : Право, 2019. – 232 с.

ISBN 978-966-937-837-8

ISBN 978-966-937-837-8

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019
© НДІ вивчення проблем злочинності іме-
ні академіка В. В. Сташиса Національної
академії правових наук України, 2019
© Оформлення. Видавництво «Право», 2019

Наукове видання

ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ І КОРУПЦІЇ

Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції з кримінології
для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 2 грудня 2019 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головіна*

*Матеріали друкуються в авторській науковій
та літературній редакції*

Відповідальний за випуск *Б. М. Головін*

Оригінал-макет виготовлено на кафедрі кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77, ауд. 89)

Підписано до друку з оригінал-макета 28.11.2019.
Формат 60×84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 16,92. Ум. друк. арк. 13,49. Вид. № 2348.
Тираж 60 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ФОП Дуюнова Т. В.
Тел. (057) 717-28-80